

ზანი ბაგატიას წიგნები—2 მ. 50 კ. ნახევარი წლით—1 მ. და 25 კაპ. 1 თვით 25 კაპ.

თითო ნომერი 5 კაპ.

განცხადებათა ზანი: პირველი გვერდი პეტრის სტრიქონი 15 კ. უკანასკნელ გვერდზე—10 კაპ. ტექსტის ზედაგულს—20 კაპ. სამგლო, ვიარო ნანცხადების ერთხელ დაბეჭდება—3 მან.

თეზი

ს ა კ ო ლ ი ტ ი კ ო დ ა ს ა ლ ი ტ მ რ ა ტ უ რ ო ბ ა ზ ე მ თ ი . ბ ა მ ო დ ი ს ო რ ზ ა ზ ა თ ო ბ ი თ

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის

ორშაბათის სანალიტეკო და სალიტერატურო გაზეთი

წელიწადი მესამე

წელიწადი მესამე

რედაქცია და კანტორა: Редакция газ. „ТЕМИ“ д. Диасамидзе Ольгинская 4

გაზეთი გამოვა იმევე პროგრამით. როგორც 1911 და 1912 წელს. ის სელისსიმოწმებები, რომელნიც ამ სანად

გადისდინ გაზეთის წლიურ ფასს მიიღებენ

ორ პრემიას

1 მარტში. ს. პაპაშვილის ლექსთა კრებულს ავტორის სურათით, ბიოგრაფიით და ბ. ივანე ზოგადილის კრიტიკული წერილით.

2 ნოემბერში. პ. მაყაშვილის ლექსთა კრებულს ავტორის სურათით და ბიოგრაფიით.

ფასი გაზეთისა: წლიურად—2 მ. 50 კაპ; ნახევარ წლით—1 მ. 25 კ. ერთი თვით—25 კაპ.

კონტორა ღიაა ყოველ დღე დილის 10 საათიდან 2 საათამდე.

რედაქტორ-გამომცემელი ბრ. დიასამიძე.

ახალი კლუბი

ორშაბათი 15 აპრილი, 1913 წ.

გამომცემი

ს ა ო ჯ ა ხ ო ს ა ღ ა მ ო

სინემატოგრაფიული სურათები

შემდეგ დაუკრავს ორკესტრი.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

ახალი კლუბი

ორშაბათი, 17 აპრილი, და პარასკევს 19 აპრილი გამართება

ჩვეულებრივი საოჯახო საღამო.

შემდეგი პროგრამით: სინემატოგრაფიის საშუალებით აჩვენებენ საინტერესო სურათებს. ➔ „ახალი კლუბის“ სიმედიანი ორკესტრი ს. პრესმანის ლოტარობით დაუკრავს სხვადასხვა მუსიკალურ პიესებს.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

ქართული დრამატული საზოგადოების წლიური საზოგადო კრება

დანიშნულია კვირას, 21 აპრილს, დილით მართულ თეატრში

კრების განსახილველი საგნები:

1. განხილვა და დამტკიცება დრამ. საზ. გამგეობის მოქმედების წლიურის ანგარიშისა.
2. სარევიზო კომისიის მოხსენება.
3. განსაკუთრებული სარევიზო კომისიის მოხსენება ღველი გამგეობის ანგარიშების შესახებ.
4. გამგეობის სხვადასხვა მოხსენებანი.
5. საზოგადოების ახალი წევრების არჩევნები.
6. გამგეობის ახალი წევრების არჩევნები ნაცვლად იმათი, რომელთაც ყველი შეუსრულდა.
7. სარევიზო კომისიის ახალ წევრთა არჩევნები.

საზოგადო კრება, როგორც მეროდ მოწვეული, უსათუოდ შესდგება, რამდენიც წევრი უნდა დაესწროს.

მ ა რ თ უ ლ ი თ ე ა ბ რ ი

სამშაბათს 23 აპრილს, დილით ტფილისის ქალთა უმაღლესი კურსებს ლექტორი სარგის კაკაბაძე წაიკითხავს ქართულად საჯარო ლექციას თემაზე:

შოთა რუსთაველის ცხოვრების დრო

(ორ ნაწილად)

ლექციის შემდეგ შესდგება აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ (გვარები ანაწილად): იუსტიციის მინისტრი, სერგეი გორგაძე, ექვთიმე თაყაი-შვილი, დავით კარიკაშვილი და მოსე ჯანაშვილი. თანაგადასმად იქნება გრიგოლ რობაქიძე. შემთხვევითი გადამდებული აგვების ტყაოსნის* ახალ ტექსტის გამოსაყვამად. დასაწყისი 11 საათზე. მიღებული იყიდება.

საორგანიზაციო კომიტეტი თბილის. გაჭარბა ზანკის დამფუძნებელთა

აქციონერებს, რომ კვირას, 21 აპრილს ამა წელს, დილის 11 საათზე თბილისის გაჭარბა საზოგადოების დარბაზში (ბებუთოვის ქუჩა № 50) შესდგება ბბ. აქციონერების

ს ა ზ ო გ ა ღ ო კ რ ე ბ ა

განსახილველი საგანი:

1. საორგანიზაციო კომიტეტის მოხსენება თავის მოქმედების შესახებ ზანკის მოწყობის საქმეში.
2. საორგანიზაციო კომიტეტის ცნობა ზანკის ძირითადი თანხის 50 პროცენტთან საწევრო გარდასახადის მდგომარეობისა და საქმის მოსაწყობად გაწეულ ხარჯის შესახებ.
3. საპროც. 8 წევრის არჩევანი.
4. გამგეობის 3 წევრის არჩევანი.
5. სარევიზო კომისიის 5 წევრის არჩევანი.

შენიშვნა 1. საზოგადო კრებაზე ზნის უფლება აქვს მხოლოდ იმ აქციონერს, რომელსაც ეკუთვნის არა ნაკლებ 25 აქციისა; 2. წესდების § 59 თანახმად, ზნის მისაცემი ვეჭირობა უნდა წარედგინოს საორგანიზაციო კომიტეტს საზოგადო კრების მოწვევამდე სამი დღის წინადა.

იმევე ვადის განმავლობაში ის, ვისაც სურს თავის შემდგომ აქციების უფლება გადასცეს სხვა პირს, ვალდებული არის დროებითი მოწმობა წარუდგინოს საორგანიზაციო კომიტეტს წინგანმანაწილად.

ქუთაისის გუბერნიისათვის, ბათუმის და სოხუმის ოლქებისათვის რუსეთის საურთიერთო დამზღვევ კავშირის წარმომადგენლად

მ ე ლ ა ნ ი უ ნ ე

ი ო ს ე ბ გ რ ი გ ო ლ ი ს მ ე კ ი მ უ ლ ა რ ი ა

რომლის კონტორა იმყოფება ქ. ქუთაისში, მიხეილის ქუჩა, სახლი № 57.

რუსეთის საურთიერთო დამზღვევ კავშირი დაარსებულია 1903 წელს, მოქმედობს 3.000.000 მან. საწილისფულო თანხით; კისრულობს შედგენილი ტარიფით კონტინის დაზღვევის ცეცხლისაგან, აწუხს ავტომატურ ცეცხლის მქარავებს (სპრინკლერებს) ფაბრიკებსა და ქარხნებს.

კავშირის დამზღვევნი მონაწილეობას იღებენ მოგებაში, ზარალში კი წილი არ უღებენ.

მთავარი წარმომადგენელი კავკასიისა და ამიერ კავკასიაში რუსეთის საურთიერთო დამზღვევ კავშირის ბრ. ნაზ. მილრაჰი კავკასიის განყოფილების კონტორა: თბილისი, სერგის ქუჩა, № 1.

საალგომოდ.

ჩვენს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ამ უკანასკნელ ხანს ერთი ყოველად საკითხი და მრავალ მნიშვნელოვანი საქმე დაგვიყენა თვალ-წინ.

ეს არის შოთა რუსთაველის და მის შესანიშნავი ქმნილების გახსენება.

თუ სადმე შორს ჩვენი სამშობლო ქვეყნის საზღვრების გარეშე განათლებულ ქვეყნებში ჩვენი ვისხენიებით, ეს მხოლოდ ჩვენი საამაყო გენიოსის წყალობით.

მასზე ლაპარაკობენ ისინიც კი, რომელნიც ნაკლებად იცნობენ ჩვენს ტურაჟს ქვეყნისა და რომელთაც იქნება ქართველი ერის თვითარსებობა და ბედი არაფრად აინტერესებდეთ.

გაისხენთ საუბარი პ. იაშვილისა ჩვენი ახლანდელ სტუმარ რუსის ცნობილ მწერალ თედორე სოლოგუბთან, რომელიც დღევანდელ ნომერშია მოყვანილი, სოლოგუბი წყუხს, რომ ქართულის უცოდინარობის გამო ვერ შეუძლია გაეცნოს აგვების ტყაოსნს.

მოაგონეთ საუბარი ბ. ოლივერ უილიამსისა რუსის წარჩინებულ პოეტ კ. ბლომონთან საღამო შორს ცნობილ ფილიპში გემზე, მოგზაურობის დროს (იხ. „თემი“ № 84). თვით პოეტი ვაზ. პრესკოვ სლოვოში* დასტამბულ თავის წერილში იხსენიებს ბ. ოლივერის დასაუფიქრებელ მისს მარჯობის, რომელმაც მშვენიერად სთარგმნა აგვების ტყაოსანი ინგლისურად.

შოთას უკვდავი ქმნილება თარგმნილია გერმანულადც ილიას მგებობის არტურ ლიტის მიერ.

დროა ჩვენც მივხედოთ აგვების ტყაოსანს* და მის შემქმნელს... დროზე აღმოჩნდეს საკითხი ჩვენი ხალხის მგრძნობიარე ელემენტებში—შუშებმა და სტუდენტებმა ძველის აგების შესახებ.

საერთო სიხარული, რომელიც გაბოჰვივის ჩვენი რედაქციისადმი მობარათულ წერილებში, ნათლად ჰქოუმობს, თუ როდენ საკითხებელ ჰგრნობს ჩვენი ერის უმრავლესობა იმ გან-

შოთა რუსთაველი

ნახტი გრიგოლ და ვლადიმერ ჯაფარიძეების.

საკუთრებულ პატივისცემის, რომელიც მართლაც ქართველობას უკედევს წინაშე.

ასეთივე ყურადღებით უნდა მოვექცეს იგი თვით მის ქმნილებასაც—შეისწავლოს, შეიგნოს იგი.

ყველა ამისათვის არსდება შოთა რუსთაველის სახელობაზე საზოგადოება, რომლის წესდების უმთავრესი შინაარსი იბეჭდება დღეს.

ეს საქმე სწორედ დროზეა დაწყებული. საზოგადოებაში, ხალხში უკვდავი ქმნილების, გენიოსის პიროვნების და ცხოვრების შესწავლისა დიდი სურვილი გაჩნდა.

იწერება და იკითხება მოხსენებანი; იმართება საჯარო კამათი და სხვ.

მაგრამ ყველაზე უფრო კარგად და ადვილად გაუძღვება ზემოხსენების გამოკვლევის ახალი საზოგადოება, რომელიც აკისრებს თვით ძველის აგების საქმესაც.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, შეგნებული ქართველობა სარწმუნოების და მიმართულების განურჩევლად, მრავლად ჩაეწერება ამ საზოგადოებაში, რომ თავის შემადგენლობით ღირსეული და ქუშმირტი ელფერი მისცეს ახალ კულტურულ დაწესებულებას, რომელსაც შოთა რუსთაველის ქმნილებასთან ერთად ჩვენი ზემო-სატყუარობის შესწავლა აქვს დასახული.

მაგრამ ამ საქმის მოსაწყობად და წარსამატებლად უზირედეს ყოვლისა საჭიროა ერთსულოვნება გამოჩინოთ.

საჭიროა მივიწყოთ დროებითი მიანი: ჩვენი ხშირად უსაფუძლო ქიშკი ამისთვის არის სხვა ასარები. შოთას არსებობა გვავალდებს მის სადღებლად ამ სფეროში მინც საერთო მუშაობა გავწიოთ. ეს საბოლოო სხვა, არა ყოველდღიური... აქ ყველა ქართველმა უნდა გამოიჩინოს თავის სიამყარად სიყვარული და თავყვანისცემა.

შოთა და მისი ქმნილება კი არ გვატალკვებს, არამედ გვავრთებს.

მანამაღამდე ამ შემთხვევაში მინც შევკრებთ ერთად, გავითვალისწინოთ ახალგაზლობის და მუშების მიერ ნაკარანხები

საქმე და ღირსეულად მოეწყათ მათი ბრძანების ასრულება, როგორც შეეფერება ხალხის სურვილს და გენიოსის ღირსებას.

ნუ გვეშინის ჩვენი ახლანდელი მდგომარეობის! ყოველ ხანაში ყოველი ხალხი ღირსია იმ ძველისა, იმ საქმისა რომელსაც ჰქმნის მისი თანამდროვე მდგომარეობა. ჩვენც მოვიკრიბოთ ჩვენი ძალა, გამოვიჩინოთ სულის სიძლიერე, შევგროვოთ ერის საზოგადოებაში, ავმართოთ საქართველოს დედა—ქალაქში გენიოსის შესაფერი ძველი, შევისწავლოთ მისი ქმნილება, თუ გვენატრება, რომ ჩვენმა ერმაც ერობა გასწიოს, თუ გვსურს, რომ ჩვენი ნამდვილი ალგომა გავითენდეს.

შოთა რუსთაველი.

არის გენიოსი და გენიოსიც მხატვრულ შემოქმედებაში გენიოსი, რომელიც კაცობრიობას ესაუბრება კაცობრიობასე სხელით ჰქმნის უკვდავ ნაწარმოებს, მთელი კაცობრიობის სულის, მისწრაფების გამოხატულება, რომელიც თავის შემოქმედებაში განიცდის ადამიანს, როგორც ზოგად მოგვლენას, როგორც წვერს საკაცობრიო მთლიან სხეულისა.

ასეთი მხატვარი-გენიოსი განსაკუთრებით თვალს სხეულის კაცობრიულ საზოგადოებისა ეკუთვნის.

გენიოსის წინაშე ქდის იხრის ყველა, მიუხედავად მისი ეროვნული თავისებურობისა, რადგან აქ გენიოსი ხელოვანი გამოდის, როგორც სულის ამსწვლი მთელი კაცობრიობის სტიქიურ არსებობისა, როგორც ტიპი ადამიანის საზოგადოად.

ის გამომატველი ხდება თავის დროის საერთო ზიარეკლება-მისწრაფების.

ამიტომ იგი ყველას ესმის, მისი შემოქმედება საერთო პატივს, თავყვანისცემას მსახურებს.

მისი მხატვრული მე მთელს სახავს ის საკაცობრიო გენიოსი.

გიორგი, შვეტიცხე, დანტე, ტოლსტოი — ეკუთვნის ასეთ მხატვრულ გენიოსს — გენიოსს, მაგრამ არაა გენიოსები, რომელიც კაცობრიობას ესაუბრებოდა თავისი ხალხის, ერისთვის სახელით.

მთელ სხეულს შეჰყვამდებიან პრაქტიკული ერის ნაწილი, კერძო გადასახლებაში. მას საკაცობრიო საღიარებო შიშები, თავისი შეზღუდვების ნაყოფი არა როგორც ზოგად ტანს ადამიანისას, არამედ, როგორც გამოხატულებას და გამომხატველს თავისი ხალხის სულისა, როგორც საუკეთესო წარმომადგენელს ერისთვის, რომელმაც იგი პოვა, როგორც ეროვნულ ტანს...

იგი ყველას არ ესმის... მისი შეზღუდვებმა საერთო პატივსა და თავისუფლებას არ იმსახურებს. მისი გენიოსური მხატვრული მე, კერძო გამოსახვას, ის ეროვნული გენიოსია... მას წილად ხვდება სიყვარული თავისი ხალხისა — მას, ერის სულის მფლობელს.

შოთა რუსთაველი — სწორედ ასეთი მგალობელია. რადგან ის ნამდვილი შვილია თავისი მშობელი ხალხისა — იმ ხალხისა, რომელსაც მან მოსტკიცა ტარიელი და ავთანდილი, ნესტან-დარეჯანი და თინათინა... შოთა რუსთაველმა თავისი მხატვრული მე-ში განასახიერა ქართველი ხალხის სული, დასაუბრებელია ამ ერისთვის თავისებრი. სიყვარული, თავანდობა, სიმამაცე, მეგობრობა, ფიზიკური სილამაზე, სიყვარული? განა სადმე სხვა-

გან ეს გრძნობა შეგუებული ისე, როგორც უკედნად შეგუების-ტყუარისა?.. თავი განწირულდება? ანა გამახსენებთ თავანდობის სხვა რომელიმე მხატვრულ ნაწარმოებში — თავანდობის სხვა ავთანდილისა — ამ მშვენიერ გმირისა, რომელიც ასე უყვარს მისი შეშინებულ...

სიმამაცე? განა გმირი ტარიელი ამის განხორციელება არ არის... უშიშარი, მედგარი, ვით თვით სიკაცხე... მეგობრობა? — განა ისეთი მეგობრობა როგორც შოთა რუსთაველმა აქვს გამოხატული მეგობრობა ტარიელის, ავთანდილის და ფილიპისა — მეგობრობა ფიზიკურ სიძლიერისა, გრძნობისა და გონების — შევიძლიანთ მიჩვენოთ სადმე?..

ფიზიკური სილამაზე? ნესტან დარეჯანი, თინათინი, ტარიელი, ავთანდილი — ვინ იტყვის რომ ისინი მშვენიერების, სილამაზის განხორციელება არ არიან? ვინ იტყვის ისინი ქანდაკებრივ დამთავრებულებას არ წარმოადგენენ? ამიტომ მგრძნობს ქართველი ხალხი დიდებულ თავის გენიოსს — მგოსანს.

ამიტომ უყვარს ქართველს ერის დიდებული დამწერი გენიოსი — მგოსანი.

ამიტომაც უკედნად ძველი შოთა რუსთაველისა აღმართულია ქართველთა გულში... რუსთაველს ხალხი განიცდის... მას უყვარს დიდებული შოთა...
მ. წულუკიძე.

შოთა რუსთაველის ძეგლის აგების საქმე.

ჩვენ, თბილისის რკინის გზის მოსამსახურეთა ერთი ჯგუფი თანაგრძნობით ვგვგებობთ გენიოს შოთას ქმნილებას 700 წლის შესრულებას. შოთა ვართ ჩვენი წვლილიც შევიტანეთ ამ დიდ საქმეს დაწვევითავე.

პანტელეიმონ ბოჭორია, იონა ბოჭორია, ნიკოლოზ ბოჭორია, ალექსანდრე ანდრონიკი, მხა თარგამიძე, ანდრონიკი ბიჭიშვილი, იასონი ჩიკვაძე, მიხეილ გულისაშვილი, ფილიპე კიკიაშვილი, მესტრიშვილი, შიშო, ალექს მდინელი, ვანო გიგიაშვილი, ვახტანგ სირაძე, მხ. მარიაშვილი, ივანე ივანოვი, არჩილ ბრეგვაძე, ბაგაშვილი, ხალაი, ივანე ნაჭიშვილი, და ქორიძე.

აკაკის „გაზაფხულის“ პასუხი

უცხო მერცხლის მოფრენაზე მესმა შენი ჩანაწერები. განუწყვეტელი სიხარულით გულში იწყებ ჩემი ძეგრი.

გამეზარა მე ტყეში ხმა: „გაზაფხული, გაზაფხული“ მაგრამ მსწრაფად უჯიროდ ვსთქვი, ოცნება ტყელი, ტყელი...

გაზაფხული ჩვენ რას გვარგებს ძილს გრძელვადიან მოსვენებას და სიკაცხეს მით ვატარებთ გარდა და ის ვეძღვნით ქებას.

მარტო ლექსით როგორ შევძლებთ ჩვენ წალკის აყვავებას საქმე გვინდა! ერთად შევკრებთ! მოვარჩეთ ბარემ ამ ვაგებას.

სანამ დრო გვაქვს ძილს მოვშორდეთ და შევავით ტურფად ზაღი შორით ყნოსვას ნუ ვიკარებთ ხელთ ავიღოთ ბაიბაი...!

მოდოლიძე

საადგომო იტიუღი. მწირი ნაბიჯები შუა ღინჯად მიხმავს. თვით შიშისა ტალღებს იორბად... სამართის შიშის მხურვალე სიგეები შეიღვრება იშლება მდინარის ზედა პირზე და მას განუშლელ ვერცხლის მსგავს ბრჭყეილო ზოლად ჰქმნის...

და ის ლაღობავს უტყვე, უწყალო, გატყვევებული მდინარე შორის, რომელიც სულ-განაზღუდულ უდგებს ყურს იმის დაუბრუნებელ, საიდუმლო ზღვრებს.

ცხელი ქარი თავისუფლად მიმოჰქრის და გაფრთხილებული ქვიშისა ხან აქეთ მიერეგება, ხან იქით, ჯერ ერთს ადგომას დასდგამს გორაკს; ცოტა ხნით დასთამაზებს მას, ელერსება და შემდეგ გაბოროტებული უეცრივ მივარდება, დასტაცებს მას ხელს, მიანერ-მოანერგებს და ვინ?..

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

ჩემს სიხარულს საზღვარი არა აქვს, რომ ვკითხულობ გაუთვლები, შოთა რუსთაველის ძეგლის აგების საქმის შესახებ. შოთა ის ადამიანი იყო, რომელმაც მე-12-ე საუკუნეში დაუგრგველი სიძირკველი ჩაუყარა ქართულს ენას; მისი სახელი უკედნად იქნება, სანამ ქვეყანაზე ქართველი ხალხი ცოცხალი იქნება. ამიტომ მეც ვუერთდები თანადგომით გამოქვეყნებულ საერთო სურვილს და მზად ვარ ჩემი წვლილიც არ დავიშვარ დიდებული მგოსნის ძეგლის აგების საქმეში.

ამოღიქვამ დამაბნევეს.
ჭაბუკა

მიპირობებს შორის, უდაბნოს სიგრძეში და იქ ხელ-ახლად აშენებს უცნაურ გორებს...

და ასე დაუსრულებელი: ანგრებს — აშენებს, აშენებს — ანგრებს...

მალაო ზევით, ძლიერ მალაო, უღრუბლო ცის ქვევით, მოკაქვამ ლავარდში ნელა უვლის წრეს ერთი რომელიც მტაცებელი ფრინველი და ამაყად დასტყეობს ხრიკ-დღამიწას... საზარის დავდებს...

უდაბნოს სიძინას... მდინარის პირად, ვეგება ლოდზე ზის ვინმე ჰაბუკი. მის სახეს სვედა დასთამაზებს; ფეხის, მუხლის კანი დაუნათებია; თვალები მუშუარებას გამოსთქვამენ... ის კარგა ხანია გამოცდილა სიოფელს და აქ უდაბნოში გავფრთა თავი, რათა მარტოდა მარტო დაბრუნდეთ თავის ზღვა ფეხებთან ერთად, რომ სრულიად საბოლოოდ გამოერკვია, ნათლად გაეფიქრებინა მისი ხმა, რომლითაც მას უნდა ეცნო მომავალი.

მას ქვეყნის წუხილი საკუთარ წუხილად გავიდა; ქვეყნის სვედა — თავის საკუთარ სვედად... — რა ქვეყნობა ამ საწყალოთ, ობოლოთ, დაბრუნდით, მწერ-მწყურვალთ? გაკითხება ის თავის თავს. ვინ ანუგეზებს მათ? ვინ მისცემს მათ ისეთი რაგვის, რომელიც უნდად უცხოვრებს იმდენ სიხილს გაუშუქებს და მომავალს მინც წარმატად გაუხდის... ვინ შესძლებს ამას? ვინ გაუძღვება და მათთან ერთად ძირს დაწარცხებს საშინელ უსამართლობას; რომელიც დღეს სულს უბუთავს კაცობრიობის უმრავლესობას, და ქვეყნად ზეცაზე საფეხის დამკვიდრებს?... ვინ?..

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

ხელში მიჭირავს ტალ-კვესი — ის ამირანის ძღვენი, ზეციდან ჩამოვარდნილი... ზნელო ნათელს მგვინა.

და რომ დავაკვს აბელსა, ცეცხლი გაჩნდება სწრაფად, ხეს დაწვევას, წყალს ააღვლებს აბრუნებებს ქაფად...

გულში ჩავიდევ ტალ-კვესად ქვეშაობა ციური და მიტომ ცელს ვერ მიზნებებს მე ტანჯვა ყოველ დღეში!

ქვეშაობა ღმერთი, უფრო-სხვა ჯვარ-ცხელი — თვით მაცხოვარი იესო, ავანებთან გართხმული.

გაზაფხული.

გაზაფხულს უმღერს ჩემი თარი, ისევ ქართული, ია-ვარდებით ფერადი, მდინარე მორთული... საზე ღვთის ცეცხლმა ელვა-ქუხის ოქროდ დასწერა, რომ ქრისტე აღსდგა... მართალია ეხლა მეც მჯერა...

მეც დაყარა საქართველოს ზურმუხტ-ალმასი, სხივის ღრეხით, აბრუნებულ შავიკო ნახი, დატანჯულ გულში გაუღვია იმედ-სიმღერა, ქრისტე აღსდგა! მართალია ეხლა მეც მჯერა...

ალექსანდრე ყანელი.

ლურჯი მარსპლზში.

მთის მწვერვალზე ლოცვად მდგარა ყური მოვარ ზღაპრის ცისას: — მთვარე კრთობით უამბობდა თვითად გაშლილს ყველის მთისას... სიგრძე გაქრა... ცის წიაღით ძირს დაეშვა ვარსკვლავთ გუნდი, — ცით მოსული ტყვე მიწისა ისევ ზეცას დაეშურნო.

და მომესმა ვარსკვლავთ შორის ცის მათობა ქარის ქღერა. — ზე-აფერხი სიმფონიის მომხილველი ჰანთა ბეგრა; უფვე თრობად განვიცად ჯალდსური სულის ტკბობა და მსოფლიოს სიმთა წყარაღს შეუერთე ჩემი გრძნობა.

ციდან მიწას გადმოვხედე, მსურდა შორით დამენახა: კვლავ ტრიალით გზას იკვლევდა, თუ უფსკრულში დაიმარხა, — და რანახე! — მზის სხივთ-გვირგვინს მნათობთ გრეხა იტაცებდა და მათ შორის დედამიწა ლურჯ ვარსკვლავად კაშკაშებდა...

და ღაღადევ: მიწის შვილი! ყური უგდეთ კიურ ზღაპრს, როცა მთვარე მზის მწველ ამბოხს ვერცხლის შუქად მოჰყვანს მთა-ბარს, — ვინც აპყვება მთვარის ძახილს და სულს მასვე მიიბარებს, მისთვის მიწა ცის ეთერში ლურჯ ვარსკვლავად იელვარებს!..

ს. აბაშელი.

— მე?! — მესაჯგერ ეკითხებოდა ის იღუბალ ხმას, მე უბრალო ნაზარეველი, უნდა გავუძღვო ხალხს, რათა ახალ სასუფეველში შევიყვანო იგი? ან, რომელიც ათასნაირი იქი გულს მიღრნის... არა, არა! გე ტყულობა! გე დაცინავს ვიღაც მწარედ დამცინის... ბოროტი სული მცდის... — სთქვა მან და ღრმად ჩაფიქრა...

— მაგრამ ასეთი ცხოვრება მუდამ?! ხომ ვერ დარჩება კვლავ შეეცობა ის თავის თავს ცოცხალს დღემდის? — ის კარგა ხანია გამოცდილა სიოფელს და აქ უდაბნოში გავფრთა თავი, რათა მარტოდა მარტო დაბრუნდეთ თავის ზღვა ფეხებთან ერთად, რომ სრულიად საბოლოოდ გამოერკვია, ნათლად გაეფიქრებინა მისი ხმა, რომლითაც მას უნდა ეცნო მომავალი.

მას ქვეყნის წუხილი საკუთარ წუხილად გავიდა; ქვეყნის სვედა — თავის საკუთარ სვედად... — რა ქვეყნობა ამ საწყალოთ, ობოლოთ, დაბრუნდით, მწერ-მწყურვალთ? გაკითხება ის თავის თავს. ვინ ანუგეზებს მათ? ვინ მისცემს მათ ისეთი რაგვის, რომელიც უნდად უცხოვრებს იმდენ სიხილს გაუშუქებს და მომავალს მინც წარმატად გაუხდის... ვინ შესძლებს ამას? ვინ გაუძღვება და მათთან ერთად ძირს დაწარცხებს საშინელ უსამართლობას; რომელიც დღეს სულს უბუთავს კაცობრიობის უმრავლესობას, და ქვეყნად ზეცაზე საფეხის დამკვიდრებს?... ვინ?..

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

— შენ რჩეული ყრბა!.. ჩასწრული მას იღუპება ხმა. — აჰ! გეგ! შეშინებული შეკითხვა ის ამ ხმას. როგორ? — დიდად, მხოლოდ შენ... შენ გინახავს თვით ზეცა ამ მისიის აღსასრულდ. მხოლოდ შენ. ძალ-გის დასტავა სიკვდილი და მის მაგიერ საუკუნო სიკვდილი მიანიჭო ყველას. შენ სიღვრე ყოველივეს, რადგან ქვეშაობა შენსკენ არის შენ გამოგყვება ღვთაობა, დაშობა უსამართლობას და მის ნანგრევებზე წამების ჯვარს აღმართავს. შენ მხოლოდ, შენ ზეცა, ღვთაება, ყამი მთა ახლოვდა. ყამი ახალი სასუფეველის შექმნისა. წინა...

ის მოკვდა, მაგრამ დროებით, აღსდგა ისევ მკვდრითა და გამაიხანა მარადის ტანჯული ჯოჯოხეთითა.

„ტერიტ-მინეთა“ და „მავრალთა“, ამოისუნთქეს შვებითა!... ვინც ქრისტე შეიმოსია, ის სცოვრებს ნეტარებითა...

სისხლი და ხორცი დაუღვა ახალ-ცხოვრებას დვრიტად. მაშ ქრისტე აღსდგა ჩაგრულთა მითხარით „ტერიტ-მინეთა“

აკაკი.

ლილია რუხაძე.

ზეცაზედა ვარსკვლავი დიდხანს ვათვალავდი... ერთს ვარსკვლავში შენ გიცანი, გოგო, გენაცავდი... კვერთხი და ილიმები ტურფად მოცილეს! არ გაშორებს თვალსა მთვარე ცაზედ მოყვალს...

მე კი სული დამიბუფე, დღენი დამიბუფე: სად წასულხარ? მოლოდინში დიდად გავიწვადე! თვალ მაყვალავ, სულის მნათო, სად, სად დამეშალე! დავსტყვი, დავდენი უშენოდა... შემოხედე. შენის გზით თვევს გამიზღო! უიღბლო და უიმედო, კობაზე, შენებრად! მომეხვიე... თმა გიშვრი თავვეშ გამიზღო, ტკბილის კონი და აღერსით თვლინი შემომშალე!... მაგრამ ემა გოგოვ ვხედე, მე სხვას მანაცავდი... ჩიტიკობის ღრეხივით მეც კი გამომცავდი... კობა ბიჭო, თმა ხეუტემა დავიბნა მალე, გაიბროლე მისთვის მკერდი ბაგე გაიღვინა...

ზეცაზედა ვარსკვლავები აღარ ვათვალავდი: მუხთაზედ ბედის მომხიანა ვიკენს-ვივალავდი...
კ. მავრალი.

ლილია რუხაძე.

ზღაზე ვარ. ლურჯ ზღაზე... შორს მიწა მოსჩანს, ჩემი მიწა... ჩემი სულის საყვარელი მიწა... მთვარეზედ ბოროტებად გარდაქმნილ წარმატ მიწას — ბირველ მშვენიერ ფეხის შემქმნელისა, ცოდვილ ადამიანთა სოფლად გარდაცვალებულს — ზღვს ლურჯ წყალზედ, ნიავის რბევით ამოძრავებულ მის ზედა-პირზე მივსტურავ, მივსტურავ შორს...

მივსტურავ. ვთხზავ ქებათა-ქებას მიწისა. ექვნი სიტყვას მშვენიერის მის საიდუმლოდ. მარმარილოს თეთრი სვეტები შორეულ ტაძრისა თანდათან ჰქრება... ჰქრება, თვალს ვარგება...

და ფიქრით, ფიქრი კვლავად აყვავებული, შორდება ტაძრს, სცილდება ღმერთს... ზღაზე ვარ. ლურჯ ზღაზე... შორს მიწა მოსჩანს, ჩემი მიწა, ჩემი სულის საყვარელი, პირველი მშვენიერი ფეხი შემქმნელისა — მიწა...

სერ. კლიაშვილი

ბალი მწუხრისა.

ნაზარეველი დაღონებული... ისიც აღმინა — ქვეყნის შვილი, ისიც მშრომელი — ქვეყნად შობილი, ისიც ილღობა, ვით მე სოფლისა... დაქანცული — და სული მისი ტანჯვას განიცდის!...

— რამ დაგალა ასე უზომოდ!? — რამ დაგალა ასე მწარედ!? — ქო ქვეყნისა! — ოფლის ნაწურმა შენის შუბლისა და წალკით მორწყო და ის ბრტყილად ფეხებს ფერი უტყვა — შენის ცრემლის ნაკადულებმა მიწა დალარეს და მდინარეებს ე-თვინა... დამდინარე მიწისკენ მიღვრედი მიღვრედი და ლღვნი იგი სულ სხვა გვარ ჰანგებს გამოსცემს — წყვილს ხმებს აფრქვევს ქვეყნის მიდამოს!...

— გასმინე, ქო ქვეყნისა, გაგვავო ნე ვარაში შენის!... სხვაც შრომობდა, სხვაც აფრქვევდა მიწაზე ოფლს, სხვაც დაღლილი, მაგრამ დაღმად თუ არა, მან მუდრო ბინა მოსტენდა და იქ მიწა მოსაყვავებლად... სინანული... გეტყვამის ბალი მუდრობას მოუცავს... მხოლოდ ხანდახან ფოთლის

სახეზე ნაზარეველს და თავის ფეხი ახალ თაღ

როგორც კი ჩნდებიან სცენაზე მოხუ-
ნი, ისინი მდებრიან უკნის შესახებ სიმ-
ერასა, როცა მფევე ეკითხება მათ შველ-
ის შესახებ, უპასუხებენ ჩვენ იმას არ
ინახობთ; ტრეზიუსთან ბასის შემ-
გ წინაწამეტყველს უნდაბოლობას
ცხადებენ; კრონსა და ელდის შორის
იმდებარე უსიამოვნების გამო იოკსტეს
შველიან როგვე ნათესავის მორიგეა; ი-
წუნებენ იოკსტეს ქვევას, როდესაც
პატრიკისთან არ ეცქრობა ელდფების
რადგის ნათქვამს; როდესაც კარიბთე-
მა ყველაფერი გამოამჟღავნა, ისინი
ეჭვობენ, ნეტა რომელ ნიშნის შველი
ნდა იყოს ელიტა; როდესაც მწყემსი
ყველაფერს ამჟღავნებს, მდებრიან თანამ-
ჩინო სმდერას ედიბეს შესახებ; ბო-
ოს ყოველ ღონეს ხმარობენ, რომ
მოგორებ ანუელშოინ მფევე, ამგვარ-
ბროს როლი ერთის მხრით ღრმატი-
ლის ხასიათისა, მეორეს მხრით კი
ბირიკულისა. კოროს სათავეში სდგას
ბარიფი, წინამძღოლი, რომელიც ღრა-
ტიულ როლს ასრულებს. დიდ სიმე-
ნეს წარმოადგენს ქიროს მერე ლი-
ეტელული როლის ასრულება. საზოგადო-
მა მტრად მტრულად მტკევე იმ ღრა-
ტიულ წაწარმოებს, რომელიც ერთის
მხრით ღრმა არის, მეორე მხრით ობე-
და. შორს არ არის ის დრო, როდესაც
ის სულ სხვა გემოვნება ჰქონდა. სა-
ბეგებით ღიაიერებდა იმ ოპერებზე,

